Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003592

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лиманкіна Алла Іванівна

2. Alla I. Lymankina

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 14-08-2024

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 053.64.24

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.31.41, 15.41.47

Тема дисертації:

1. Психологічна корекція співзалежності у жінок середнього віку через трансформацію ідентичності

2. Psychological correction of codependency in middle-aged women through identity transformation

Реферат/анотація:

1. У дисертації представлено науково-теоретичне обґрунтування й експериментальне дослідження особливостей психологічної корекції співзалежності у жінок середнього віку через трансформацію ідентичності. Визначено наукову новизну та теоретичну значущість наукової праці, які полягають у тому, що: вперше: - представлено та емпірично підтверджено концептуальну модель співзалежності жінок середнього віку із виділенням когнітивного, мотиваційного, емоційного, поведінкового та тілесного компонентів; - виявлено низку особистісних предикторів диференціації співзалежності у жінок середнього віку, до яких увійшли рівень диференційованості ідентичності, самооцінка, особистісна тривожність, депресія, страх бути покинутим, негативне минуле, залежний тип взаємодії та сприймання фаталістичного сьогодення; - показано психокорекційний потенціал позитивної трансформації ідентичності та корекції життєвої перспективи як провідних детермінант у соціально-психологічної технології подолання співзалежності

жінок середнього віку; розширено уявлення про: - специфіку зв'язку співзалежності із когнітивними, мотиваційними, психоемоційними, тілесними характеристиками та поведінковими потенціалами особистості жінок середнього віку; - визначено специфічну для співзалежних жінок середнього віку структуру функціонування особистості, що представлена факторами порушення ідентичності, фіксації негативного досвіду, неадаптивної поведінки та ресурсів особистості; - вплив сім'ї на формування ідентичності особистості та виникнення співзалежної поведінки, зокрема порушень сепарації від матері, що відтворюється від покоління до покоління; набули подальшого розвитку: - наукові уявлення про феномен «співзалежність» та його специфіку у жінок середнього віку; - засоби психологічного супроводу подолання співзалежності шляхом розробки, реалізації та підтвердження ефективності програми психокорекції співзалежності жінок середнього віку через трансформацію ідентичності. Практична значущість дисертаційного дослідження полягає у визначені закономірностей та розробці концептуальної моделі співзалежності жінок середнього віку та може бути застосована у практичній роботі щодо відновлення психологічного благополуччя особистості. Розроблену соціально-психологічну технологію психокорекції співзалежності жінок середнього віку через трансформацію ідентичності засобами групової роботи можна рекомендувати до застосування в практичній діяльності психологами-практиками з метою корекції співзалежної поведінки особистості. У результаті теоретичного аналізу концептуалізовано поняття «співзалежність», як емоційну залежність із фіксацією на певній людині, в основі якої лежить сильна потреба в цій людині з метою її підтримання та допомоги і нездатність встановлювати власні кордони, що може призводити до власної деградації, яка проявляється на когнітивному, мотиваційному, поведінковому, емоційному та тілесному рівнях розвитку особистості. Згідно з аналізом теоретичних джерел, щодо формування співзалежної особистості, встановлено, що основною причиною порушень особистісного розвитку є порушення взаємовідносин у сім'ї. Також причинами можуть бути незавершені процеси сепарації дитини від батьків та психологічні травми, пов'язані з фізичним та емоційним насильством. Розроблено концептуальну структурну модель прояву співзалежності у жінок середнього віку з виокремленням наступних компонентів: когнітивний (слабке самосприймання, уявлення про себе «Я-концепція», низька самооцінка, слабка когерентність), мотиваційний (потреба в підтримці з боку інших, порушення життєвої перспективи), емоційний (негативний емоційний стан, відчуття тривоги, слабкий психологічний імунітет, слабо розвинена стійкість до фрустрації, схильність до депресії), поведінковий (порушення міжособистісної взаємодії, застосування механізмів психологічного захисту) та тілесний (неприйняття свого тіла, як складової цілісного організму, дезадаптивне функціонування тілесного локусу контролю). У процесі емпіричного дослідження виявлено, що за когнітивним компонентом у жінок зі співзалежності простежується слабке самосприймання, уявлення про себе, низька самооцінка, слабка когерентність. Визначено, що жінки зі співзалежністю переважно мають низький рівень диференційованості «Я-концепції». Емоційний компонент характеризується проявами негативних психоемоційних станів, особистісної тривожності, депресії, слабким психологічним імунітетом. Мотиваційний компонент характеризується потребою в підтримці з боку інших через страх бути покинутим, порушенням життєвої перспективи, що проявляється в переживанні негативного минулого та фаталістичного сьогодення. Поведінковий компонент проявляється в порушеннях у міжособистісній взаємодії, проявами дезадаптивної інтерперсональної поведінки та інтенсивному застосуванні механізмів психологічного захисту, зокрема «заперечення», «проекції», «витіснення», «регресії».

2. The dissertation presents a scientific and theoretical justification and an experimental study of the peculiarities of psychological correction of codependency in middle-aged women through identity transformation. The scientific novelty and theoretical significance of the scientific work have been determined, which consist on the fact that: for the first time: - the conceptual model of codependency of middle-aged women with the selection of cognitive, motivational, emotional, behavioral and physical components is presented and empirically confirmed; - a number of personal predictors of the differentiation of codependency in middle-aged women were identified, which included the level of differentiation of identity, self-esteem, personal anxiety, depression, fear of being abandoned, a negative past, a dependent type of interaction and perception of a fatalistic present; - the

psychocorrective potential of positive identity transformation and correction of life perspective is shown as the leading determinant in the socio-psychological technology of overcoming codependency of middle-aged women; expanded understanding of: - the specificity of the connection of codependency with cognitive, motivational, psychoemotional, physical characteristics and behavioral potentials of the personality of middle-aged women; - the specific structure of personality functioning for codependent middle-aged women is determined, which is represented by factors of identity violation, fixation of negative experience, maladaptive behavior and personality resources; - the influence of the family on the formation of personal identity and the emergence of co-dependent behavior, in particular violations of separation from the mother, which is reproduced from generation to generation; acquired further development: - scientific ideas about the phenomenon of «codependency» and its specificity in middle-aged women; - means of psychological support for overcoming codependency by developing, implementing and confirming the effectiveness of the psychocorrection program for middle-aged women's codependency through identity transformation. The practical significance of the dissertation research lies on the determination of regularities and the development of a conceptual model of codependence of middle-aged women and can be applied in practical work to restore the psychological well-being of an individual. The developed socio-psychological technology of psychocorrection of codependency of middle-aged women through identity transformation by means of group work can be recommended for use in practical activities by practicing psychologists for the purpose of correction of codependent personality behavior. As a result of the theoretical analysis, the concept of «codependency» was conceptualized as an emotional dependence with a fixation on a certain person, which is based on a strong need for this person in order to support and help him and the inability to set one's own boundaries, which can lead to one's own degradation, which is manifested in cognitive, motivational, behavioral, emotional and physical levels of personality development. According to the analysis of theoretical sources regarding the formation of a codependent personality, it was established that the main cause of violations of personal development is the violation of relationships in the family. The reasons may also be the unfinished processes of separation of the child from the parents and psychological injuries related to physical and emotional violence. A conceptual structural model of the manifestation of codependency in middle-aged women was developed, with the following components identified: cognitive (weak self-perception, «I-concept», low self-esteem, weak coherence), motivational (need for support from others, violation of life perspective), emotional (negative emotional state, feeling of anxiety, weak psychological immunity, poorly developed resistance to frustration, tendency to depression), behavioral (violation of interpersonal interaction, use of psychological defense mechanisms) and physical (rejection of one's body as a component of a whole organism, maladaptive functioning of the body locus of control). In the process of empirical research, it was found that the cognitive component of codependent women is characterized by weak self-perception, self-image, low self-esteem, and weak coherence. It was determined that women with codependency mostly have a low level of differentiation of the «self-concept». The emotional component is characterized by manifestations of negative psychoemotional states, personal anxiety, depression, and weak psychological immunity. The motivational component is characterized by the need for support from others due to the fear of being abandoned, a violation of the life perspective, which is manifested in the experience of a negative past and a fatalistic present.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Lymankina A. Psychological features of women's codependency during the midlife crisis. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». 2023. Т. 9. № 1. С. 80–86.
- Лиманкіна А.І. Психологічна сутність поняття «особистісна ідентичність». Габітус. 2023. Вип. 45. С. 146–150.
- Лиманкіна А.І. Сучасні підходи до розуміння дефініції феномена «співзалежність». Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. 2022. Вип. 3. С. 62–65.
- Лиманкіна А.І., Зарицька В.В. Корекція співзалежності через трансформацію родового сценарію. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Психологія». 2023. Т. 34 (73). № 1. С. 128–132.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамченкова Віра Олександрівна
2. Vira O. Kramchenkova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01, 19.00.04, 053

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1179-8540

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Большакова Анастасія Миколаївна
2. Anastasiya M. Bolshakova

Кваліфікація: д.психол.н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4343-6694

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бочелюк Віталій Йосипович
2. Vitalii Y. Bocheliuk

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8727-3818

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 22133718

Місцезнаходження: вул. Наукового містечка, буд. 59, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69017, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єльчанінова Тетяна Миколаївна
2. Tetiana M. Yelchaninova

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7403-4700

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Абсалямова Лариса Миколаївна

2. Larysa M. Absaliamova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3962-0795

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Хомуленко Тамара Борисівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Хомуленко Тамара Борисівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Новолокін Антон Володимирович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна